

Rizik pregovora

Author: [Fron Nazi](#)

Borci OVK ne veruju mnogo pregovorima u Rambujeu. Ubedjeni da su razlike prevelike, ocekuju propast procesa i erupciju novih okrсаja.

U prepunom kaficu u centru Tirane, dva predstavnika Oslobođilacke vojske Kosova (OVK) sede tiho za stolom u uglu. Obuceni su lezerno, u crnim pantalonama i dugim kaputima, puse, i skoro ni po cemu se ne razlikuju od ostalih gostiju. Medjutim, dok ostali gosti, Albanci iz Albanije, raspravljaju o teskoj svakodnevnici u Albaniji - neprestanim nestancima struje, nedostatku tekuce vode i korupciji u vladi - samo clanovi OVK vatreno raspravljaju o ishodu pregovora u Rambujeu.

U Albaniji, jugoslovenska pokrajina jednostavno nije goruca tema. Ljudi ne provode mnogo vremena raspravljajuci o njoj, iako je prilicno opsirno pokrivena u medijima. Mnogi albanski politicki lideri nezvanicno priznaju da oni po tom pitanju i ne mogu mnogo uraditi. Ono sto Tirana moze da ucini i sto je cinila je da je podrzavala pravo na samo-opredeljenje kosovskih Albanaca pred medjunarodnim organizacijama kao sto su Ujedinjene nacije i Evropska unija. Ali, ipak, njen direktan politicki uticaj na OVK, ili cak, na Ibrahim Rugovu i njegov Demokratski savez Kosova je veoma ogranicen.

Uzevsi u obzir teske okolnosti u Albaniji, lokalni predstavnici OVK insistiraju da je najbolji oblik pomoci onaj koji je Tirana i do sada pruzala: nemeseanje. Ovo je omogucilo i Tirani i OVK da gledaju svoja posla, i da ne komplikuju odnose izmedju sebe. Potencijalni problemi ukljucuju zabrinutost medjunarodne zajednice oko navodnih planova "Velike Albanije" ili domaceg nezadovoljstva ukoliko Tirana ostavi utisak da daje vise paznje jugoslovenskim Albancima nego onima kod kuće. Diskrecija Tirane, zajedno sa niskim profilom OVK-a u samoj Albaniji, izgleda da su doprineli tome da je Kosovo pridobilo moralnu podrsku mnogih lokalnih Albanaca. To se ogleda i u clancima i programima koji su naklonjeni OVK u medijima kako onim pod kontrolom politickih stranaka tako i u nezavisnim medijima.

Predstavnici OVK posebno izrazavali zadovoljstvo imenovanjem Hasima Tacija, komandanta OVK za Kosovo, na celo delegacije kosovskih Albanaca u Rambujeu uz Rugovu i Redzepa Cosju, predsednika Ujedinjenje demokratske lige. Prema jednom oficiru na terenu, "Tacijevo imenovanje bio je jasan znak Kosovarima i Zapadu da ce OVK odluciti buducnost Kosova."

Ipak, moze se ispostaviti da ovo imenovanje bude trojanski konj za OVK. I Zapadna Evropa i SAD su jasno dale znanja da nezavisnost Kosova nije za raspravu. Shodno tome, prihvatanje bilo cega sto nije nezavisnost ce direktno izloziti delegaciju sa Tacijem na celu optuzbama da je umesana u "prodaju" Kosova.

Mnogi posmatraci su bili iznenadjeni odlukom OVK da ucestvuje na razgovorima. Izgleda da je OVK jedino mogla da izadje kao gubitak iz procesa koji je zasnovan na principima da je nezavisnost iskljucena i razmestanju NATO snaga koje bi podrzale politicku strukturu koju ce najverovatnije predvoditi Rugova. Medjutim, dva njena predstavnika u Tirani tvrde da se OVK slozila da ucestvuje na razgovorima iz dva razloga. Prvi je da bi time sto bi pokazala volju da ucestvuju u dijalogu, ona je u stvari zelela da jednom i zauvek stavi tacku na poredjena sa srpskim snagama, koje smatra kriminalnim entitetom. Drugi je da bi pokazavsi volju da rade zapadnim snagama, OVK se nadala da ce ilustrovati razumnost (i time biti prihvacena) svoje glavne pozicije, naime da je puna nezavisnost jedino resenje za problem Kosova.

Ma sta bila trenutna strateska razmatranja, predstavnici OVK su ubedjeni da sastanci u Rambujeu nece proizvesti dugorocno resenje. Oni veruju da su fundamentalne razlike izmedju Srba i Albanaca oko pitanja kontrole nad prokrajinom prevlike da be se mogle zabasuriti nekim slozenim formulama po nacrtu Amerikanaca.

U stvari, najveći trenutni razlog za zabrinutost tice se onoga sto oni smatraju da ce najverovatnije biti ishod ukoliko razgovori propadnu, a kada bi Zapad doneo odluku koga da okrivi. Zapad je pretio Beogradu vazdusnim udarima NATO-a ukoliko odbije da se povinuje obecanjima da ce okoncati sukobe. Ali i ako NATO napadne, najgore sto bi snaslo Milosevica je gubitak nekoliko vojnih ciljeva, a zauzvrat bi dobio podrsku nacionalista. Medjutim, ukoliko OVK bude predstavljena kao prepreka, Zapad bi mogao da odgovori zamrzavanjem bankovnih racuna OVK, zaustavljanjem priliva oruzja kroz Albaniju, ili, u krajnjem slucaju, davanjem zelenog svetla Beogradu da napadne pozicije OVK na Kosovu.

Na kraju, ključni problem OVK mogla bi da bude klasična dilema svake "oslobođilacke armije" koja pristane na kompromis. Dok je sedeo u jednoj privatnoj kuci u Tirani, koja je pretvorena u bolnicko odeljenje, komandant OVK je primetio, "Suvise mnogo albanske krvi je vec proliveno za ista sto je manje od nezavisnosti."

Svi od dvadeset mladih boraca OVK na odeljenju su izgubili barem jednog člana porodice od srpskih snaga. Vecina ranjenih imaju povrede ispod struka, od mina, snajpera ili granatiranja. Sami daju svoje procene oporavka komandantu, i kada misle da mogu da se vrata na front. Komandant objasnjava da prvo na red dolazi odsustvo, and zatim da je onima kojima je ostao samo jedan muski clan u porodici zabranjen povratak. Ali, kaze, 90 odsto skracuju svoje odsustvo i traze da se vrata na teren.

Razgovor u bolnickom odeljenju neprestano prekida zvonjava komandirovog mobilnog telefona, koji naizmenicno prima pozive iz Francuske i od svojih trupa na Kosovu. Obavestava ih u kratkim recenicama: "Delegacija (u Rambujeu) je jasno stavila do znanja da nece prihvatiti nista manje od nezavisnosti." "Srpske snage nastavljaju da napadaju civile, i mi smo uzvratili vatru." Vojnici OVK ne ocekujue da ce pregovori u Rambujeu okoncati borbe, a u stvarnosti ocekuju porast neprijateljstava posle propasti razgovora.

Fron Nazi je urednik IWPR-a.

Location: Albania
Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/rizik-pregovora>